

Donut Deal II - GF-E inzameling; voortgangsverslag

De huidige afvalverwerking heeft een grote, negatieve invloed op het milieu en op de CO₂ huishouding. Door verschillende afvalstromen gescheiden in te zamelen, kunnen we daar een opmerkelijke en ingrijpende positieve draai aan geven, zowel op het gebied van duurzaamheid en circulariteit, als op het gebied van sociale vernieuwing en verantwoordelijkheid. De inzameling van GF-E is daarom bijzonder goed geschikt om in een Donut Deal te gieten, juist omdat er duurzame en sociale componenten aan elkaar gekoppeld kunnen worden.

Duurzaamheid

Groente, Fruit en Etenresresten zijn een fantastische grondstof voor de productie van Groengas met behulp van bacteriën. De duurzame winst van Groengas zit 'm o.a. in de vervanging van fossiel aardgas. Belangrijk is dat het GF-E schoon wordt aangeleverd. Als het vervuild is met ander afval (plastic, chemisch afval, snoei- en tuinafval etc.) is het GF-E niet geschikt om 'gebrouwen' te worden tot Groengas. Het moet dan alsnog afgevoerd worden naar de vuilverbranding.

GF-E wordt wel aangeduid als 'natte fractie'. Vroeger heette het slobber en werd het aan de varkens gevoerd. Het brandt slecht in de vuilverbranding en bovendien plakt het aan plastic, dat daardoor niet goed uit het restafval gevist kan worden. Via machinale nascheiding kan plastic afval in aanzienlijke percentages uit het restafval gescheiden worden – mits dat restafval weinig natte fractie bevat. De voorscheiding van GF-E heeft dus aan twee kanten een positief effect. GF-E is ten eerste een waardevolle grondstof voor de duurzame productie van gas, compost en andere nuttige producten. Ten tweede zorgt een laag percentage GF-E voor hoge percentages nascheiding van plastic en ook papier.

Het gaat om enorme hoeveelheden GF-E. Een Amsterdammer gooit gemiddeld 81 kilo GF-E weg, dat is ongeveer een derde van al zijn huishoudelijk afval. In Amsterdam gaat het dan om zo'n 70 miljoen kilo GF-E dat nu grotendeels in de vuilverbranding terecht komt. Als dat allemaal apart ingezameld zou worden, is de stad in één keer van het afvalprobleem af. Dat proces begint in het aanrechtkastje bij de mensen thuis.

Sociale component

Via de Groene Hub willen wij GF-E inzamelen bij de huishoudens in Gaasperdam, zodat ons eigen GF-E bijdraagt aan de productie van Groengas, samen met ons eigen rioolwater. Daarmee kunnen we dan onze eigen woningen verwarmen. Dit is het GG-QF project waar we een Groengasbrouwerij voor willen bouwen. Die staat er nog niet, maar we kunnen wel beginnen met de inzameling van GF-E.

De Dienst Afval heeft een succesvol proefproject op IJburg met GF-E cocons (zie afbeelding). In deze cocon staat een kliko van 240 liter. De cocons kunnen alleen met een pasje geopend worden. De bewoners die met het project mee willen doen, krijgen een pasje en een bakje voor in de keuken, met speciale afvalzakjes die ook vergist kunnen worden. Ze krijgen instructie over het soort afval dat erin mag, en wat niet. Het heeft veel ambtelijke inzet gekost om de bewoners bij het project te betrekken. De participatiegraad is desondanks niet heel hoog, maar de kwaliteit van het GF-E is wel weer erg goed. Het bedrijf Meerlanden haalt het afval op, het krijgt daarvoor tussen de €45 en €54 per ton betaald door de gemeente. Meerlanden verwerkt het GF-E tot vijf waardevolle producten, zoals biogas en compost. Het bedrijf verdient dus dubbel aan het GF-E. Vanuit het duurzaamheids-perspectief is dat prima, maar het is jammer dat de bewoners er niet van kunnen profiteren.

Via de Groene Hub en onze persoonlijke netwerken in de wijk zoeken wij bewoners die de waarde van het GF-E inzien en die willen meedoen met de inzameling ervan. Wij vragen hen om in hun directe omgeving 20 huishoudens te zoeken die ook mee willen doen. Ongeveer 20 huishoudens kunnen per week een kliko met GF-E vullen. Door iemand te vragen om 'bakbeheerder' te zijn en zijn burens erbij te betrekken, ontstaat rond zo'n cocon een klein en lichtgewicht gemeenschapje, dat informatie kan uitwisselen over GF-E en andere duurzame zaken. De rol van de 'bakbeheerders' is niet zwaar, maar wel van cruciaal belang. Zij zijn het contactpersoon tussen de buurtbewoners en de mensen van het GF-E project. We willen de 'bakbeheerders' een Quick Fix voor hun huis aanbieden. Daarnaast zal 1 keer per jaar gratis compost worden uitgedeeld, op een feestelijke dag met een lunch. We onderzoeken nog de mogelijkheden tot verlagings van de afvalstoffenheffing.

De Dienst Afval en Grondstoffen, met name de senior projectleider Riny de Jonge, is bijzonder gecharmeerd van ons initiatief. Hij heeft aangeboden 30 cocons (inclusief plaatsing, ambtelijke begeleiding en onderhoud) ter beschikking te stellen. Bovendien heeft hij de opdracht gegeven om de logistiek rond de inzameling te organiseren. Daarmee is het project gepromoveerd tot een maatschappelijk initiatief.

We praten nu dus over een pilotproject met 600 huishoudens in Gaasperdam (20 x 30), waarmee we tussen de 30 en 50 ton GF-E hopen op te halen. Met het stadsdeel willen we een team van 4 tot 6 mensen uit Gaasperdam samenstellen om de GF-E cocons 1x per week te legen. Of vaker, als daartoe aanleiding is. Deze mensen willen wij een opleiding aanbieden, zodat zij het verhaal van GF-E begrijpen en ook actief kunnen delen met andere buurtbewoners. We onderzoeken momenteel de mogelijkheid van elektrisch vervoer voor de wekelijkse GF-E ophaaldienst.

De sociale kant van het GF-E project zit 'm dus zowel in de groep huishoudens rond een GF-E cocon met een 'bakbeheerder', als ook in het team dat de GF-E ophaalt. Het team is 'van en voor de buurt'. Er is één projectleider vanuit de Groene Hub aangesteld. Hij zorgt voor de algehele coördinatie van het project.

Het GF-E is uiteindelijk bedoeld voor de Groengas brouwerij, maar totdat die gerealiseerd is, kunnen we het GF-E al op verschillende plaatsen kwijt. We praten met Meerlanden en met Waternet hierover. Verder zijn we in afwachting van de bouw van een vergister naast de Johan Cruijff Arena, waar we het GF-E ook kwijt zouden kunnen. Volgens planning zou dat dit najaar al zover zijn.

Voor de financiering van het GF-E inzamelproject praten we met de Dienst Afval, met het stadsdeel Zuidoost en mogelijk nog andere partijen.

Peter Hoogendijk